

PODACI O USTANOVI/ŠKOLI	PODACI O AUTORIMA/AUTORKAMA
Naziv škole: OŠ „Branko Radičević“	Mirjana Kokerić, profesorka matematike, razredni starešina, životni trener O.L.I. psihodinamskog integrativnog metoda
Mesto, opština: Smederevo, Smederevo	
Školska uprava: Požarevac	
Vinjeta (kratak izveštaj) o individualnom vaspitnom radu sa učenikom V.B. : primer iz prakse OŠ „Branko Radičević“ Smederevo	
Ključne reči: osnovna škola, problemi u ponašanju, vaspitni rad	
Opis primera dobre prakse	
<p>Na početku školske 2013/14. godine u odeljenje 5. razreda dolazi učenik koji je ponovio godinu. Prethodne godine imao je više jedinica zbog kojih je ponavljao peti razred, lošu ocenu iz vladanja i teško se uklapao u školska pravila ponašanja. Živi u lošim uslovima, sa ocem koji ima zdravstvenih problema, i često mora da odmenjuje oca u teškim poslovima. Jako je vezan za njega. Navikao je da se druži sa životinjama.</p> <p>U školi i na putu do škole ponekada reži na decu, pljuje ih, gurka, sapliće, gađa... Starija deca ga tuku, on se ne brani. Onda zadirkuje mlađu decu. Ima potrebu da mu svi budu drugari ali ne ume to da pokaže. To je rekao odeljenjskom starešini u razgovoru na početku školske godine. Voli da ima zaduženja, da nosi ključ od učionice, da pregleda da li svi imaju pribor za rad i sl. Veoma je povređen, ali o tome ne voli da razgovara, samo obori usne i učuti kada se povede razgovor o emocijama. Ima dobru dušu, i nije svestan mogućih posledica kada dira drugu decu: kada ih juri, sapliće, pljuje. Ne ume da proceni da li je preterao u intenzitetu dodira, pa u želji da pomazi drugare on pritiska rukom njihova lica.</p> <p>Često je neuredan i aljkav i kaže da može da se kupa samo dva puta nedeljno. U centru za socijalni rad smatraju da ga otac dobro čuva, u skladu sa svojim mogućnostima. Otac na razgovoru sa odeljenjskim starešinom kaže da mu on ne dozvoljava da se tuče sa učenicima koji ga diraju, jer je jači od njih iako je mlađi, pošto je od malih nogu naučio da radi i diže teške terete, pomažući ocu. U toku školske godine otac je još više oboleo i jednom prilikom fizički je napao dete. Pokrenut je postupak dodele starateljstva rođacima kod kojih je prešao da živi. Uslovi kod rođaka su znatno bolji, posebno higijenski, što je uticalo da ga drugi učenici sada bolje prihvataju. U toku godine na časovima odeljenjske zajednice rađen je veliki broj radionica koje su imale za cilj da se ovom učeniku pruži više ljubavi, pažnje i podrške koja je njemu preko</p>	

potrebna. Radionice su koristile i drugim učenicima jer su razvijale saradnju unutar celog odeljenja, razvijale su njihove komunikacijske veštine i korišćene su u postupku medijacije prilikom rešavanja sukoba.

Radionice na času odeljenjskog starešine:

1. „Krug ličnosti“ : Učenici su imali zadatak da nacrtaju jedan krug na velikom papiru i da u njega upišu SVE svoje osobine.

Kao svoje pozitivne osobine ovaj učenik navodi: dobar, uredan, čist.

Kao svoje negativne osobine navodi: „drugi se diraju“ – ova rečenica je u krugu kao da je to njegova crta ličnosti, i izlazi iz njega, kao da oseća da je to ipak osobina drugih.

Izgleda kao da ima problem sa granicama, ne zna da proceni šta drugome smeta, i zato ga učenici doživljavaju kao pretnju, čak i kada ima dobre namere (npr. kada je pokušavao da popravi iskrivljeni kišobran drugaru, a ovaj ga napao), ili da nasilnicima suviše dozvoljava da ga povrede, pa ni ne prijavljuje nikome kod kuće ni u školi da ga je neko dirao.

Na ovom času imao je prilike da razmišlja o sebi i da sam uoči problem: „drugi se diraju“!, to je nešto što je u njemu, smeta mu, a on se ne brani.

- Ovo je kasnije dalo rezultata tako što je, kad je imao pritužbe, zapisivao na papiru šta su mu druga deca kazala ili uradila, a što ga je povredilo i tražio da pročita pred celim odeljenjem, kako bi se i o tome poveo razgovor, i sukob razrešio uz posredovanje odeljenjskog starešine ...
- Kasnije se osposobio da sam prijavi dežurnom nastavniku, psihologu ili pedagogu incident, pošto su ga neki stariji učenici povremeno dirali.

2. „Osećanja učenika“ : Učenici su imali zadatak da podeljeni u grupe naprave panoe sa svojim odgovorima na zadate teme: osećanja učenika, učenje, ponašanje. Grupa čiji je član bio ovaj učenik, dobila je zadatak da se dogovori, i napravi pano o tome kako osećanja učenika mogu biti povređena u školi, šta je potrebno da bi se učenici u školi dobro osećali i sl. Članovi grupe su podelili zaduženja, zajedno smišljali, jedan je crtao, jedan pisao, jedan bojio, i do kraja časa nije bilo sukoba. Za vreme odmora on je zamolio odeljenjskog starešinu da i sledećeg časa odeljenjske zajednice ponovo rade panoe i da on bude u istoj grupi, jer je bio srećan. Učenicima iz drugih grupa je davao svoje flomastere i bio je zadovoljan sobom što može da pomogne. На овом часу вежбао је сарадњу и социјализацију са другима, тако да је и у наредним радионицама, у којима није било израде паное активно учествовао. Ученици су га прихватили боље него раније јер су имали прилике да виде и друге његове стране, а не само ону која их напада и провоцира.

3. „Kompromis i saradnja“: Grupe su dobile zadatak da glume članove porodice koja ima kuću od 4 stana, pri čemu u jednom treba ta porodica da živi, a ostala tri da izdaje. Na oglas im se javilo 12 kandidata i oni dobijaju njihove profile: koliko članova ima, ako je u pitanju porodica, kolika su im primanja, čime se bave, koje su starosti, da li žive sami i sl. Odeljenjski starešina daje te profile kandidata. Potrebno je da članovi grupe prvo za sebe izaberu tri najpovoljnija kandidata sa liste, a onda da se kao porodica dogovore koga bi izabrali za stanare.

Na kraju radionice analizirali smo koliko se njihovi lični izbori razlikuju od grupnog kompromisa i da li im je žao zbog toga što su odustali od svog prvog izbora ako je to

bio slučaj, ili koliko je bilo teško postići kompromis.

Njegova grupa je prva uradila zadatak, imali su pojedinačno slične izbore, nije im smetalo da postignu kompromis i u izboru su uglavnom hteli da pomognu kandidatima (izabrali su siromašnije stanare, kojima je zbog različitih razloga potrebna pomoć) .

I ostale grupe su uglavnom birale po jednog kandidata koji će im donositi materijali benefit, a ostala dva iz humanih razloga.

- Ovaj dečak je bio malo mirniji nego inače dok se radila ova radionica, ali je bio izuzetno zadovoljan izborom svoje grupe !
- Nakon ove radionice, tri učenice su se organizovale i jednog dana u školskoj biblioteci pomagale ovom drugu da obnovi slova pisane latinice. Nakon toga, on je dobio trojku iz Srpskog jezika, pohvalio se razrednoj da je učio sa drugaricama i tražio od nastavnice Srpskog da ga pohvali kod razredne.

4. „Zahvalan sam za ...“

Naš učenik je pisao kako je zahvalan ocu zato što ga voli, što mu kupuje stvari, što mu je kupio telefon, što mu kuva supu i čaj kada je bolestan. Pominje i člana porodice u sastavu koji je u drugom polugodištu pokrenuo proces uzimanja starateljstva nad njim. Kada smo ponovo radili sličnu vežbu u drugom polugodištu glavna tema sastava bio je taj rođak i zahvalnost i ljubav prema njemu.

- To su jedine osobe na koje on može da se osloni, dok su druga deca imala mnogo više sadržaja u svojim radovima. Sa druge strane, on je dete koje ne oseća bazičnu sigurnost i nema drugih potreba. Pošto je kod njega i ona poljuljana, on ju je prenaglasio. Ovim izrazima zahvalnosti kod osoba se osvešćuju one stvari koje uzima zdravo za gotovo, a bez kojih ne bi mogao. Za njega, ovaj zadatak je trebalo da mu pomogne da uvidi da nije sam i napušten od svih i da se poveže u sebi sa onim što realno ima i na čemu oseća zahvalnost.

5. „U svetu interesovanja ...“

Ova radionica je deo programa Profesionalne orijentacije, prilagođena učenicima petog razreda. Naš učenik je nekoliko dana odbijao da radi ovo, a nije hteo ni kod kuće da uradi zadatak, pod izgovorom da ne zna šta ga interesuje. Ipak, sledeće nedelje, nakon nekoliko kratkih razgovora sa odeljenjskim starešinom i odeljenjem, doneo je sastav u kome je izrazio interesovanja za tri nastavna predmeta: srpski jezik, matematiku i fizičko vaspitanje, kao i to da želi da jednog dana radi u našoj školi kao nastavnik Srpskog jezika. Pisao je još i da ga interesuju mobilni telefoni i njegov auto (Jugo).

- Iz ove radionice učenik je uspeo da istakne odnos koji ima sa predmetnim nastavnicima ova tri predmeta i zainteresovanost za nastavne sadržaje vezane za njih jer ima posebnu podršku od ovih ljudi. Oni ga prihvataju, ne osuđuju, šale se sa njim i daju mu zadatke koje on voli (da obaveštava odeljenje, otključava vrata, nosi obaveštenje, održava disciplinu u razredu kada nastavnik nije prisutan kratko vreme).

6. „Iracionalna i racionalna uverenja, zdrave i nezdrave emocije, želje i moranja“

U toku ove radionice, naš učenik je došao do zaključka da ne oseća da nešto mora (kao druga deca npr. da bude dobar đak), ali je iskazao neke svoje želje koje proističu iz racionalnih uverenja, i prouzrokuju zdrave emocije. Neke od njih su da ima što više

trojki, jer kako on kaže – peticu ne može da dobije, eventualno četvorku...

O osećanjima besa i povrdenosti nismo želeli da pričamo na ovom času, već samo o tome da li su njihova uverenja racionalna, a želje realne, korisne, logične... On je ovde pokazao veliku dozu zrelosti, pa je i pohvaljen za dobro razmišljanje.

Lakše mu je bilo jer nismo dublje analizirali povređenost.

Kasnije, u toku drugog polugodišta se desilo da je dobio peticu za prezentaciju iz matematike i na diktatu iz Italijanskog jezika. I u dnevniku sada nema nijednu zaključenu jedinicu.

7. Rešavanje sukoba metodom dijaloga

U grupi i u paru učenici su vežbali igranje uloga, razgovore o osećanjima, razvijanje svesnosti o ovde i sada. Stavljali su se u ulogu druge osobe i pokušavali da osete kako bi se ta osoba osećala u tom sukobu, šta bi imala potrebu da kaže, kako bi se ponašala.

- Naš učenik je želeo da bude u svim grupama, da igra uloge, da se stavlja u ulogu drugih osoba, nije mu smetalo kada drugi glume njega.
- Teme nisu bile emotivno mnogo teške, nego su se uglavnom ticale njihovih svakodnevnih međusobnih čarki. Prijalo mu je i to što ima veliku publiku u ovim vežbama i to što može da komunicira sa svom decom.

I u sledećim radionicama je uzeo aktivno učešće:

8. „Individualne i zajedničke potrebe učenika“

9. „Konkurs agencije za borbu protiv korupcije“ (kako bi se ponašali da im neko za rešenja testa sa maturalnog ispita nudi mobilni telefon)

U zbornici je okačen pano sa detaljima sa seminara VASPITNI RAD I INDIVIDUALNI VASPITNI PLAN (broj u katalogu 28 K-3 Autorke i voditeljke Mirjana Trifunović Paul, Gordana Josimov). Tako da svi predmetni nastavnici mogu da primene smernice sa ovog seminara. N.P. najviše pripada prvoj grupi dece:

1. Potreba za pripadanjem, pažnjom, prijateljstvom i ljubavlju

Neadekvatno ponašanje

(znaci da potreba nije zadovoljena)

- Traži od nastavnika mnogo pažnje i vremena, uvek traži pomoć
- Stidljiv, plašljiv, nesiguran
- Nametljiv, pravi se važan, “razredni klovn”
- Stalno “zabada nos u tuđa posla”
- Besni, svađa se
- Uništava tuđe stvari
- Žali se da ga niko ne voli

2. Intervencija

(načini zadovoljenja potreba)

- Odajte mu pažnju za sve što dobro uradi, razgovarajte sa njim o interesovanjima van škole kako bi pokazali da vam je stalo do njegove ličnosti
- Dajte mu zadatke da brine o drugima
- Povremeno citirajte njegove odgovore
- Istaknite njegove jake strane pred odeljenjem
- Dajte mu važna zaduženja

3. Akcije/odgovori koje treba izbegavati

- Pretnje i kazne
- Sve što liči na odbacivanje
- Ignorisanje
- Nadmetanje u moći
- Pružanje previše pomoći

Odeljenjski starešina rukovodio se idejom:

„Moramo da se potrudimo da svojim učenicima omogućimo ono što im zaista treba, a to je:

- da pripadaju...
- da se osećaju vrednim i važnim
- da imaju slobodu da biraju
- da iskuse radost i zabavu“

Rezultati: Osim gore navedenih, pozitivnih rezultata, prvo polugodište proteklo je i uz intervenciju odeljenjskog starešine, roditelja, psihologa, pedagoga, socijalnih radnika, školskog policajca, zamenika direktora i direktora škole. Ipak, opšti je utisak da su se sukobi između ostalih učenika i njega smanjili, mada je primirje bivalo nestabilno i nikad se nije znalo kada će se novi sukob desiti.

Ipak, u drugom polugodištu, stanje u odeljenju se značajno popravilo. Naš učenik nema jedinica, dolazi čist i okupan u školu, ne šutira i ne psuje decu, stariji ga manje napadaju, ume sam da prijavi kada ga drugi diraju, ima dve petice u dnevniku, ostale ocene su dvojke, trojke i poneka četvorka. U početku je odeljenjski starešina dogovarao sa učenicima ko će sa njim da sedi u klupi, na smenu. Sada je učenica koju je on u prvom polugodištu jurio, izrazila želju da sedi sa njim u prvoj klupi. Povremeno još dve učenice ostaju sa njim posle časova da mu pomognu da popravi ocene. Na putu iz škole lepo ide sa drugarima, smeju se i pravi društvo devojčici koja čeka autobus (dok su u prvom polugodištu na putu iz škole letele šljage, kamenje i sl.)

Plan za drugo polugodište je i bio nastavak realizacije grupnih i individualnih aktivnosti u kojima se razvija osećaj samopoštovanja, važnosti, osećaj pripadanja, saradnja, samopouzdanost, nenasilna komunikacija i sl. To je i ostvareno, a naš učenik će nastaviti školovanje sa ovom generacijom uz nadu za smanjenjem konflikata da će do kraja školovanja oni i potpuno iščeznuti ili bar biti u granicama ponašanja svih ostalih ranih adolescenata.

24.05.2014. god.